

KAMER IN OOSTENDE

BOEKEN VAN KOEN PEETERS

Fijne motoriek (poëzie, 2006)

Grote Europese roman (roman, 2007)

De bloemen (roman, 2009)

Duizend heuvels (roman, 2012)

Miavoye. Op bedevaart naar Paul van Ostaijen (samen
met Pascal Verbeken, Koen Broucke en Peter Holvoet-
Hanssen, 2014)

De mensengenezers (roman, 2017)

Koen Peeters

Kamer
in Oostende

Roman

Met schilderijen van
Koen Broucke

2019

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Copyright © 2019 Koen Peeters
Omslagontwerp Dooreman
Illustraties omslag en binnenwerk Koen Broucke,
acryl op doek of papier, 2016-2018
Foto auteur Koen Broos
Vormgeving binnenwerk Aard Bakker
Druk Bariet Ten Brink, Meppel
ISBN 978 94 031 6050 4
NUR 301

debezigebij.nl

*Ik hoop dat u evenveel aan mij denkt als ik aan u.
De gedachte van
vriendschap heeft grote kracht. Ik hoop dat mijn
gedachte u helpt.*

Joseph Roth, in een brief aan Stefan Zweig

*Hoane, moane, suukerdekroane,
piempaljoene lijze.
Oender de zij,
potsjekarij,
daansn de piempernelletjes.*

Oostends volksliedje

1

NIETS MOOIERS DAN de stroom bezoekers en toeristen die op hoogdagen in Oostende het station verlaat en de stad in trekt. Ook pakkend: pianomuziek die je op stap in de stad overvalt uit een open venster. Licht in de lucht, zwevend, genereus. In een hotel hoor ik een pianist de kleffe Clayderman naspelen, direct daarna gevolgd door een deuntje van Satie. Ik ben belachelijk ontroerd.

Ik denk aan die ene foto van James Ensor die trots en gewillig poseert aan zijn piano. Niet om te spelen maar om zijn schilderijen te tonen die eromheen, erop, erboven zijn gestapeld en gehangen. Mild kijkt de oude schilder in de lens. Hij lijkt te zeggen: zie mij hier zitten, kijk wat ik heb verricht, ik ben beland waar ik ben geboren.

Zijn piano: een tafel, een toonmeubel, een ezel voor zijn kunst.

Wat is echt, wat is verkeerd of geacteerd? Wat is mooi, wat overdreven? En wat is goed, zodat het ons kan beschermen tegen de levensstormen?

De toeristen stromen, stappen, slenteren uit het station. Zo blij dat ze er zijn. Je ziet hen zo de zeelucht insnuiven. Een man met een plastic draagtas knoopt haastig zijn korte jasje dicht, dat lukt, maar hij zet daarbij zulke stuntelige stappen dat hij bijna omvalt en zich daarvoor zichtbaar geneert. Veel vrouwen ook met grote wijde sjaals zoals meisjes die tegenwoordig dragen. Een met een kalfsbonten jasje, eentje met een lange roze rok en een man zonder verstand. Twee kleine schurkjes. Drie obers van de hotelschool. Een man met een roze opgepompt jasje, nu al dronken. Het Nigeriaanse meisje trekt de hele tijd haar korte rokje lager. Niettemin schrijdt zij als een vlag. En al die anderen, bij ieder van hen verzin ik scenario's, schuldbekentenissen, vonnissen.

Ik, ik heb alle tijd. Ik, ik wacht nergens op.

Een kleine oudere man staat stil op het trottoir. Hij draagt een ouderwets zwart, tamelijk vetting pak. Nadenkend kijkt hij rond met schichtige blik. Hij lijkt op iets te wachten. Hij loert in mijn richting maar hij ziet mij niet staan, en ineens, met een spastische beweging, schiet zijn linkerbeen naar voren, waardoor zijn hele lichaam het evenwicht verliest. Onhandig trekt hij zijn rechterbeen weer bij. Daardoor stapt hij plots te ver, te snel, te haastig vooruit. Het is een beweging tussen wankelen en stappen, als de eerste stappen van een kind. Nu kan hij niet anders dan opnieuw zijn linkerbeen vooruit gooien, want anders zou hij vallen. Zo, zo begint de man te hollen, en moet hij nu wel verder rennen, op die moeilijke korte benen van hem.

Heeft hij een ernstig fysiek probleem? Is hij geblesseerd, herstellende? Zijn zijn benen pijnlijk ontstoken, loopt hij op kunstbenen? Heeft hij gezopen? Hij holt wel twintig meter verder, als een insect op een oneven aantal poten. Elke beweging die hij maakt, lijkt wel een struikelen. Misschien is dit het vernuftige stappen van een gehandicapte. Zoals een skiër op elegante wijze van een berg af valt. Een gebrekkige, zoals men vroeger onnadenkend zei.

Ik ben vroeg opgestaan in het hotel omdat ik muziek hoorde in mijn slaap. Dramatische, zelfs tragische muziek. Dat was niet zo. Het blijkt het schrapen van metaal over steen; de binnenbouw van de zijvleugel van het treinstation wordt afgebroken. Met een metalen vuist trekt een kraan delicaat aan de muren, versplintert gecontroleerd het glas in de vensters. Niets hoeft gered of gespaard. De kraan smult de binnenkant van het gebouw op. Dan grijpt ze gemeen in het kruis van de houten ramen, en smijt die in de container. Vervolgens begint de kraanman met zijn metalen vingers te duwen. Hij masseert de muren en overtuigt het oude gebouw: ‘Geef maar toe, jij bent moe, geef toe dat je tijd gekomen is.’

Dit is het ritueel waarvoor Oostende zich nooit heeft geschaamd. Ik sta er graag naar te kijken op de afbraakwerken. Bij voorkeur gebeurt het sloopwerk ’s ochtends. Rap wordt het puin afgevoerd. Al het lood, zink en andere oude metalen, het houtwerk van de trappen, de ramen, het klein gevaarlijk afval, alles wordt gesorteerd voor de circulaire economie. Er is in deze stad een Scandinavische zucht naar lichtheid, berkenhout en aluminium, muren in blinkend titaniumwit. Verderop in de Zuidstraat beweegt zich al de slang van de betonpomp, ongeduldig. Door inwendige stu-

wing, met een heftige slag, spuwt hij een zware straal beton. Het geweld van de nieuwbouw.

Gisteravond was ik op een Spilliaertreceptie. Alle getoonde kunstwerken kwamen uit privébezit. Iedereen leek iedereen te kennen. Goede vrienden, zeer goede vrienden. Iemand zei: 'De wereld is klein.'

Het applaus voor de speech was beleefd en gemeend geweest. Ik zat tussen oude mannetjes en vrouwtjes, haast dood op een bank. In het midden, daartussen, ik. Schriele dames met diepliggende ogen en een haviksneus, zo slank dat je ze van ernstige ziekten zou verdenken. Ik vroeg me af wie de rijkste van hen was. Dan zag ik hem: een man in een lichtend neonwit hemd met te lange rode das, hij lachte en praatte, maar ondertussen dwaalden zijn blikken over dat publiek van verzamelaars, vrienden. Goede vrienden, oude vrienden. Mannen, grijs en glimlachend als ambassadeurs, met hun uitgelaten vrouwen die de doorgang naar de hapjes blokkeerden. Iemand legde zijn hand amicaal op mijn schouders, maar hij vergiste zich. Hij dacht dat ik iemand anders was.

'Och, excuses.'

'Och, het is niets.'

Daar, op die plek, viel mij op hoe Spilliaert altijd van die ijle lange vrouwen tekende, met lang haar en streng gezicht, gebombeerd voorhoofd. Geen borsten of heupen. Met een kwade, duistere blik.

Een vrouw wurgt een kleine man bij vollemaan.

Een sater met een panfluit doet geiten dansen aan de rand van het bos. Eén geitje danst al, betoverd.

Na de receptie liep ik terug naar het hotel. Ik las er in een roman van Jacqueline Harpman, *Het strand van Oostende*.

Om twee uur werd ik wakker in het zweet. Afkoelen. Ik heb toen wat geschreven. Wat ik opschreef, was verward, beschamend. Zo kende ik mezelf niet, er leek iets te gaan gebeuren.

Het is nog steeds ochtend. Na mijn werfbezoek loop ik naar de dijk om uit te waaien. Ik loop langs de zee op het harde zand. O, wat hou ik van deze stad met haar zilverige ochtenden. Een deur opent zich; binnenshuis blaft een hond. Een jonge mama op een fiets die praat tegen het kind in het stoeltje achter haar. Ik eet mijn boterkoeken op terwijl ik wandel. Ik bewonder orchideeën voor een raam, als goedkope trofeeën. Al die namen op de houten brievenbuskastjes: wie zou dat och god toch allemaal zijn?

2

JE BENT TOEGEKOMEN, ik had je wel gezien. Dat is normaal, er komen er hier wel meer als jij. Lopen op de dijk, zonnen op het strand, garnaalkroketten eten, ook wel de fameuze Luikse wafels. Dansen in de Lafayette in de Langestraat. 's Nachts naakt zwemmen aan de Sun Beach in Mariakerke, nee, in je blootje in het donker is verboden.

Maar wil je eerst eens komen kijken naar mij?

Kom eerst kijken naar mij. Kijk ook naar de mensen die kijken, zij doen allemaal hetzelfde. Het is niet erg als je straks weer vertrekt maar zie eerst hoe hier al die mensen kijken en mij fotograferen. Ik ben de zee waarnaar iedereen kijkt.

Ik zie je nu wel kijken.

Op het strand staan letters geschreven met een stok. Kun jij het lezen, wat wordt daar precies over mij gezegd?

Je vraagt je af hoeveel mensen hier aanspoelen uit treinen en auto's, in hoeveel huizen van Oostende kleine zeilbootjes voor de ramen staan? En piano's, zodat die muziek opstijgt uit de open ramen. En je somt de vier, vijf, zes pastelkleuren op van deze stad. Waarom noemen ze die brug de Tettenbrug? Je weet soms niet wat je hier ziet.

Wat kom jij hier eigenlijk doen?

Ik heb een kamer voor je klaar. Ik weet niet hoelang je deze keer blijft, maar als je weggaat, weet ik al dat je terugkeert. Want jij stelt vast: je weet niet wat je hier doet en je weet niet wie jij hier bent. Jij zult nog moeten terugkeren, je bent hier nog maar net en je moet al terugkeren. Dat je hier komt zien wie je bent in al je ongeduld, wist je dat? Nee, we zijn er nog niet.

Nee, je bent er nog niet. Als je nu al vertrekt, kan ik niet beloven dat ik je zal missen...

Ik zei: ik kan niet beloven dat ik je dan mis maar...

...ik ben de zee. Ik heb je nodig zoals jij mij nodig hebt. Ik ben een grote spiegel. Ik breng je in de war met een foto die ik van mezelf heb gemaakt, zittend op mijn bed, op dat dekbed in plooiën, in mijn witte lichte nachthemd, slechts de schoot ervan zichtbaar en mijn blote voeten zwevend boven de planken van de parketvloer.

In mij zwemt de pladijs. Ik vermenigvuldig de vissen. Ik ben de zee.

Ik ben je kleine spiegel, je spiegeltje. Spreek ook maar met verkleinwoorden, wij doen dat zo in Oostende, dat vinden wij sympathiek. Doe maar of je thuis bent nu je hier bij mij een kamer betreft.

Wat doe je eigenlijk op je kamer? Wat zit jij daar 's nachts zo te schrijven?

Laat mij meelezen. Pak mij goed vast. Ik heb dat nodig.
Ik zal je missen straks.

Vind je het lastig om mij te vatten? Ik ben niet zomaar te pakken.

Het is niet dat ik je graag zie, maar...

...nee, het is niet dat ik je graag zie, maar...

...wat moet ik doen om in je gratie te raken?

Ik ben de zee, de grote spiegel en als je jezelf niet ziet, komt dat door de mist, dat zilverige waas boven het water. Ik weet zelf niet precies wat dat is, waar het begint en waar het eindigt. Ik heb mezelf niet gemaakt, wie wel, en jij weet niet eens wie je bent. Wie zou ik dan zijn?

Jij mag mij vastpakken en mij ondervragen. Je mag naar mij kijken. Kijk maar, laat het licht maar aan. Kom maar dicht bij mij liggen, schrijvertje, *tiens*, ik dacht even dat jij een schilder was. Kom maar, kom. Slaap nu maar. Ik ben die glimp van wat je even zag. Ook al ben ik wijd en breed, de zee, ik ben die kamer waar je naar verlangt.

Wat is er, hoe gaat het,

hoe staan de zaken?

Wat moet ik doen om in je gratie te raken?

Het is niet dat ik je graag zie,

maar als het zover zou komen dat ik je graag zou zien,

zou jij mij dan graag zien?

Blijf je overnachten? Het is niet zo dat ik op je wachtte,

...maar nu je er bent, hoelang zul je blijven? Kijk maar hoe fijn het is dat je gekomen bent. In Oostende zie je het beter. Zie je het, nu je me ziet?